

Päijät-Hämeen järjestöyhteistyön käsikirja

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Johdanto

Järjestöyhteistyön käsikirja on tarkoitettu päivittyväksi tietopaketti, josta on apua Päijät-Hämeessä järjestöyhteistyötä tekeville yhdistyksille, järjestöille, säätiöille sekä kunnan, hyvinvointialueen, seurakunnan ja muiden toimijoiden yhteyshenkilöille.

Järjestöyhteistyön käsikirjaa päivitetään aktiivisesti tietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi. Käsikirja toimii apuna järjestöneuvottelukunnan jäsenten perehdytyksessä, verkostojen jäsenille tietolähteenä järjestöyhteistyöhön sekä yhteistyön seurannan apuvälineenä.

Järjestöyhteistyön käsikirja:
Järjestöille - Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Päijät-Hämeen järjestöyhteistyön käsikirja

Johdanto

1

Järjestöyhteistyön perusta

2

Järjestöyhteistyön toimintaympäristö

3

Järjestöyhteistyön käytännöt

4

Järjestöyhteistyön toteutumisen seuranta

Järjestöyhteistyön perusta

- Lakiperusta
- Hyvinvointialueen strategia
- Alueellinen hyvinvointisuunnitelma
- Alueellinen osallisuus-, yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärjet

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 7§

- Hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- Hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
- Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

TEHTÄVÄMME

Turvaa, terveyttä
ja toimintakykyä

PÄÄMÄÄRÄMME Vaikuttavin hyvinvointialue

TAVOITTEEMME

Lisäämme asiakaslähtöisyyttä,
toiminnan sujuvuutta ja
saavutettavuutta

Vahvistamme hyvinvointia
ja turvallisuutta

Tähtäämme alan
parhaaksi työnantajaksi

ARVOMME

Rohkeus

Välittäminen

Vastuullisuus

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointisuunnitelma

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma keskittyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden ja turvallisuuden edistämiseen monitoimijaisella yhteistyöllä.

Erillissuunnitelmat täydentävä hyvinvointisuunnitelmaa omilla toteutussuunnitelmillaan:

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Alueellinen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026–2029

Alueellinen ehkäisevän työn toteutussuunnitelma 2025–2029

Päijät-Hämeen ravitsemusterveyden edistämisen toteutussuunnitelma 2025–2029

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen muut suunnitelmat, jotka täydentävät alueellista hyvinvointisuunnitelmaa

[Liikkuva Päijät-Häme 2030 –ohjelma](#)

[Päijät-Hämeen kulttuurin suunta 2030 –ohjelma](#)

[Työllisyyden edistämishjelma 2025-2030](#)

[Luontoaskel terveyteen – Lahden seudun ympäristöohjelma 2022-2032](#)

[Päijät-Hämeen vastuullisuus ja kestävyys –ohjelma 2026-2029](#)

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen osallisuus-, yhdenvertaisuus- ja tasa- arvosuunnitelma 2026-2029

Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toiminta, palvelut ja päätöksenteko vahvistavat yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä asukkaiden ja asiakkaiden osallisuutta.

Järjestöneuvottelukunta osallistuu suunnitelman teemojen edistämiseen, seurantaan ja arviointiin.

Suunnitelma 2026-2029

Päijät-Hämeen HYTE-kärjet ja tavoitteet

- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Mielen hyvinvointi
- Arjen turvallisuus
- Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

Hyte-kärjet ovat voimassa vuoteen 2034.
Jokainen neljästä hyte-kärjestä sisältää tavoitteita väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi.

Tavoitteet on kirjattu alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan, ja ne ovat voimassa hyvinvointisuunnitelmakauden 2025-2029.

[Hyte-kärjet ja tavoitteet](#)

Järjestöyhteistyön toimintaympäristö

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja järjestöyhteistyö
- Alueellinen järjestöyhteistyö
- Järjestöyhteistyön malli
- Järjestöneuvottelukunta
- Järjestöneuvottelukunnan toimintasääntö
- Järjestöneuvottelukunnan jäsenen toimintaohje
- Hyvinvointialueen järjestöjen avustamisen periaatteet - avustussääntö
- Yhdyspintaneuvottelukunta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja järjestöyhteistyö

Järjestöyhteistyötä tehdään monitoimijaisena yhteistyönä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedonkeruussa, toteutuksessa ja kehittämisessä.

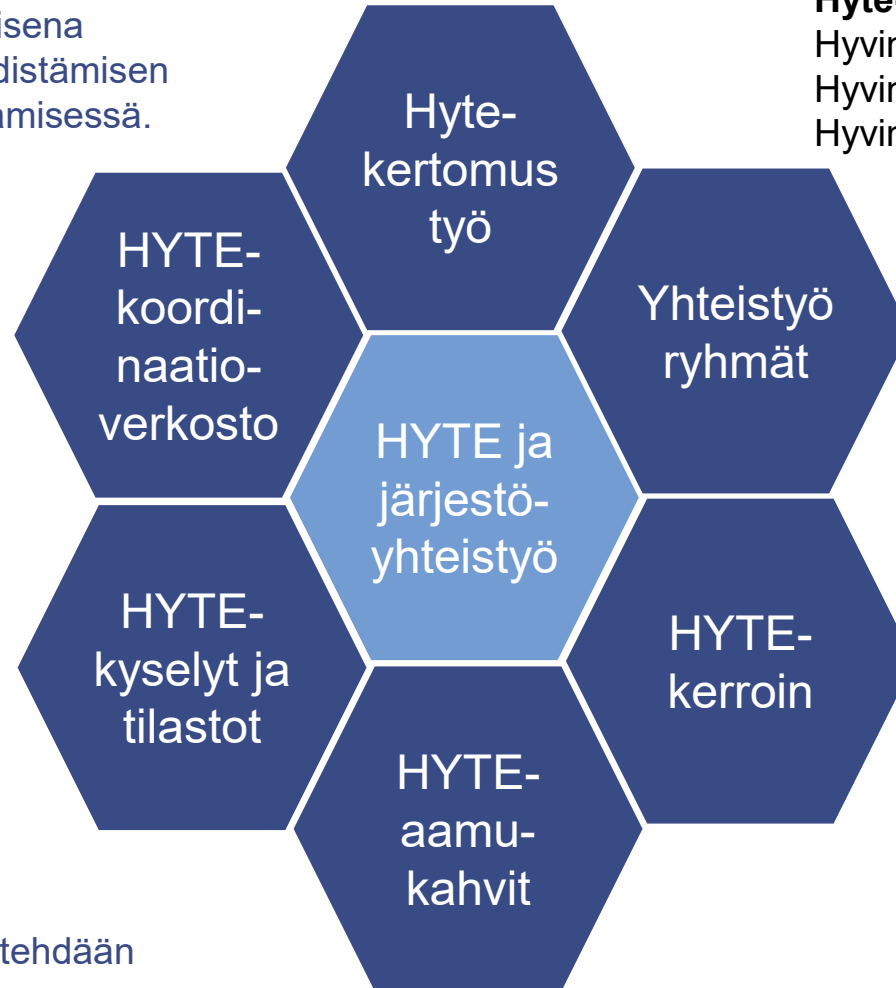
Hyte-koordinaatioverkosto:

Kuntien hyte-ammattilaiset,
hyvinvointialueen hyte-työntekijät ja
järjestöedustaja 4 krt/vuosi

Hyte-kysely ja tilastot:

* Hyte-kysely alueen asukkaille
2 krt/valtuustokaudessa
* Teaviisari kyselyt 2 krt/vuosi
* Move-tilastot joka toinen vuosi
* Kouluterveyskyselyt joka toinen
vuosi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään myös hyvinvointialueen toimielimissä:
Järjestö- ja yhdyspintaneuvottelukunta,
vaikuttamistoimielimet, HYTE-lautakunta,
aluehallitus ja aluevaltuusto.

Hyte-kertomustyö:

Hyvinvointi raportti 1krt/vuosi
Hyvinvointisuunnitelma valtuustokausittain
Hyvinvointikertomus valtuustokausittain

Yhteistyöryhmät:

* LAPE-yhteistyöryhmä 4 krt/vuosi
* IKÄyhteistyöryhmä 4 krt/vuosi
* Mielenterveystyön ja päihdetyön
asiantuntijaryhmä 4 krt/vuosi

Hyte-kertoimen teemaryhmät:

* Sairauksien ja riskien ehkäisy ja seulonta sekä hyvien elintapojen edistäminen.
* Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen.
* Työkyvyttömyyden ja heikon toimeentulon ehkäiseminen.
* Elintapoihin liittyvä neuvonta riskissä oleville.
• Tapaturmien ehkäiseminen.

[Linkki hyte-työpöydälle](#)

Hyte-aamukahvit:

Teams-etätapaamiset 4 krt/vuosi
HYTE-ajankohtaiset aiheet

Alueellinen järjestöyhteistyö

Päijät-Hämeen kunnat, järjestökenttä ja hyvinvointialue toteuttavat monipuolisesti järjestöyhteistyötä.

Kunnilla on vallittu yhdistysyhteistyöhön yhteyshenkilöt ja yhdistykset kutsutaan yhdistysiltoihin. Lisäksi yhteistyötä on tila-, tapahtuma- ja viestintäyhteistyön sekä yhdistysavustusten muodossa.

Järjestöt toimivat yhteistyössä kohderyhmien ja eri teemojen mukaan. Keskinäinen yhteistyö tiivistyy verkostojen, yhdistysfoorumien ja yhteisten tapahtumien avulla.

Hyvinvointialue koordinoi järjestöneuvottelukuntaa, joka vahvistaa monitoimijaisesti järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia.

[Alueellisen järjestöyhteistyön toimintaympäristö](#)

Järjestöyhteistyön malli

Järjestöyhteistyön malli tuo näkyväksi mahdollisuudet tehdä hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä. Toiminnalliseen yhteistyöhön ja yhteistyösopimukseen ei sisälly hyvinvointialueelta taloudellista panosta. Järjestöavustuksina myönnetään kumppanuus- ja yhteiskehittämisen avustuksia.

Järjestöyhteistyön malli edistää hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyötä, vastavuoroisuutta sekä tukee järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia.

[Järjestöyhteistyön malli](#)

Päijät-Hämeen järjestöneuvottelukunta

Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta monialaisella yhteistyöllä ja kumppanuudella. Se luo rakenteita ja toimintatapoja, joiden avulla järjestöjen erityisosaaminen, kokemus- ja vertaistuki sekä vapaaehtoistoiminta voidaan hyödyntää päijäthämäläisten hyväksi.

Päijät-Hämeen [järjestöneuvottelukunta](#)

Järjestöneuvottelukunnan [toimintasääntö](#)

Järjestöneuvottelukunnan jäsenen [toimintaohje](#)

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen avustamisen periaatteet – avustussääntö

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää vuosittain järjestöavustusten jakamisesta ja avustusten saajista.

Avustuslajeina ovat kumppanuusavustus ja yhteiskehittämisen avustus.

Järjestöavustukset

Avustussääntö

Päijät-Hämeen yhdyspintaneuvottelukunta

Yhdyspintaneuvottelukunnan tehtävänä on edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja yhdyspintatyöhön liittyvää yhteistyötä alueella.

Järjestöneuvottelukunta valitsee valtuustokausittain keskuudestaan edustajat neuvottelukuntaan ja vuosittaisiin HYTE-neuvotteluihin.

Päijät-Hämeen
[yhdyspintaneuvottelukunta](#)

Järjestöyhteistyön käytännöt

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Verkosto- ja yhdyspintayhteistyö
- Hankeyhteistyö
- Viestintäyhteistyö
- Tapahtumayhteistyö
- Tilayhteistyö
- Avustusyhteistyö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Yhteinen tavoite:

Järjestötieto ja järjestöyhteistyö ovat osana hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutusta ja tuotoksia.

Hyvinvointialueen panos:

hyte-neuvottelut, hyte-raportti, järjestökortti, alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus sekä työryhmät. hyte-työpöytä
Yhteyshenkilöt hyte-yksiköstä.

Järjestöjen panos:

Järjestöneuvottelukunnan edustajat ja taustaverkostot.
Kohderyhmien edunvalvonta ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä kehittämistyö. Järjestötiedon kokoaminen ja jakaminen.

Toteutus:

Järjestöedustajat osallistuvat hyte-neuvotteluihin. Järjestötietoa hyödynnetään hyvinvointikertomustyössä. Kumppanuusfoorumin toteuttaminen.
Käytännön yhteistyö alueen eri toimijoiden kanssa esim. yhteiset hankkeet.

Verkosto ja yhdyspintayhteistyö

Yhteinen tavoite:

Verkosto ja yhdyspintatyön rakenne tunnetaan ja sitä hyödynnetään.

Hyvinvointialueen panos:

Verkostorakenne on kuvattu hyte-työpöydälle.

Yhdyspinnoille on nimetty hyvinvointialueelta yhteyshenkilöt

Yhdyspintaneuvottelukunnassa ja asiantuntija verkostoissa on järjestöedustajat.

Järjestöjen panos:

Järjestöjen taustaverkostot.

Taustaverkostojen toiminta on kuvattuna Päijät-Hämeen e-Talossa.

Toteutus:

Verkostoja hyödynnetään tiedon jakamiseen-, keräämiseen ja yhteistyön tiivistämiseen.

Järjestöedustajat osallistuvat yhdyspintaneuvottelukunnan kokouksiin.

Hankeyhteistyö

Yhteinen tavoite:

Yhteishankkeiden prosessi ja mahdollisuuden sekä yhteyshenkilöt tiedostetaan.

Hyvinvointialueen panos:

Yhteistyöhankkeiden prosessi on kuvattu ja yhteyshenkilöt sovittu.

Yhteyshenkilöt: hanketoimistosta anu.lindfors@paijatha.fi
ja järjestökoordinaattori helena.haaja@paijatha.fi.

Järjestöjen panos:

Yhteistyön käytännön toteutus.

Hankeverkoston hyödyntäminen hankkeiden suunnittelussa.

Toteutus:

Hankeyhteistyön prosessi ja yhteyshenkilöt ovat löydettävissä verkkosivuilla

Viestintäyhteistyö

Yhteinen tavoite:

Hyvinvointialueen hyödyntämät viestintäkanavat tiedostetaan.

Hyvinvointialueen panos:

Järjestöyhteistyöstä tiedotetaan pajatha.fi verkkosivuilla, hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavissa ja Menoinfossa sekä LähelläPro-alustalla.

Yhteyshenkilönä toimii järjestökoordinaattori.

Järjestöjen panos:

Järjestöneuvottelukunnan jäsenet viestivät omille taustaverkostoilleen ja –tahoilleen sekä tuovat viestiä neuvottelukuntaan.

Toteutus:

Viestintäkanavia hyödynnetään monipuolisesti tiedon jakamiseen.

Tapahtumayhteistyö

Yhteinen tavoite:
Tapahtumayhteistyön mahdollisuudet tiedostetaan ja niitä hyödynnetään.

Hyvinvointialueen panos:
Järjestökoordinaattori auttaa löytämään sopivan yhteyshenkilön tapahtumayhteistyöhön.

Järjestöjen panos:
Informoidaan ja toteutetaan.

Toteutus:
Tapahtumien toteuttamisessa hyödynnetään yhteistyötä.

Tilayhteistyö

Yhteinen tavoite:
Tilayhteistyön mahdollisuudet tiedostetaan ja niitä hyödynnetään.

Hyvinvointialueen panos:
Järjestökoordinaattori auttaa löytämään sopivan yhteyshenkilön tilojen käyttöön.

Järjestöjen panos:
Järjestöt tiedottavat omien tilojen käyttömahdollisuuksista.

Toteutus:
Tilayhteistyöhön luodaan Päijät-Hämeen malli.

Avustusyhteistyö

Yhteinen tavoite:

Hyvinvointialueen avustusyhteistyö tukee järjestöjen toteuttamaa alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Hyvinvointialueen panos:

Järjestöyhteistyön malli, avustussäätö, tarvelähtöinen arviointimalli ja hytelautakunnan painopisteet käytössä. Avustusprosessi on kuvattu ja palautteet kerätään vuosittain. Yhteyshenkilönä toimii järjestökoordinaattori.

Järjestöjen panos: tarjotaan painopisteiden mukaista toimintaa rahoitettavaksi. Järjestöavustusten avulla toteutetaan tavoitteellista ja vaikuttavaa toimintaa. Kehitetään järjestöyhteistyömallia yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Järjestöavustuksista tiedotetaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Avustusten hakuun järjestetään Avustusinfot.

Järjestöyhteistyön toteutumisen seuranta

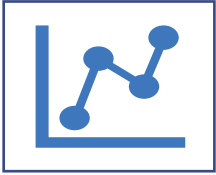
Vuosittainen järjestöyhteistyön
toteutumisen seuranta
tapahtuu järjestöneuvottelukunnan
kokouksessa.

Järjestöyhteistyön käsikirjan toteutumisen seuranta

- Järjestöneuvottelukunta tarkastelee tilannetta vuosittain
- Toteutumisen seurantaan on luotu seurantataulukko
- Tarkastelun kohteena on yhteistyön toteutuminen ja eri toimijoiden panokset
- Toteutumisen seurannassa on mahdollisuus listata myös kehittämiskohtia ja vastuutahoja

Järjestöyhteistyön toteutumisen seuranta

YHTEINEN TAVOITE	Hyvinvointialue	Järjestöt	Maa-kuntaliitto	Oppilaitokset	Yritykset	Uskonnliset yhteisöt	Arviointi K/E
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen: Järjestötieto ja järjestöyhteistyö ovat osana hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutusta ja tuotoksia.							
Verkostot ja yhdyspintatyö: Verkosto ja yhdyspintatyön rakenne tiedostetaan ja sitä hyödynnetään.							
Hankeyhteistyö: Yhteishankkeiden prosessi ja mahdollisuudet sekä yhteishenkilöt tiedostetaan.							
Viestintäyhteistyö: Hyvinvointialueen hyödyntämät viestintäkanavat tiedostetaan.							
Tapahtumayhteistyö: Tapahtumayhteistyön mahdollisuudet tiedostetaan ja niitä hyödynnetään.							
Tilayhteistyö: Tilayhteistyön mahdollisuudet tiedostetaan ja niitä hyödynnetään.							
Avustusyhteistyö: Hyvinvointialueen avustusyhteistyö tukee järjestöjä toteuttamaan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.							

Kehittämiskohdat ja vastuiden jako

Kehittämiskohdat	Vastuutaho ja aikataulutus

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Lisätiedot:
Helena Haaja
helena.haaja@paijatha.fi